

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא

שורות זכרון קצרות על הגאון החסיד רבי יוסף הורביץ זצ"ל
גאון אדיר, חסיד מופלג, יגע בתורה בטהרה, והעמיד תלמידים
הרבה למעלה משבעים שנה

- נכתב בידי אחד מצעירי תלמידיו -

עולם התורה והחסידות, חסר בשבוע שעבר, את מורנו הגאון החסיד, מופלא בעמל תורתו, בגאונותו ובעמקות שקידתו, רבי יוסף הלוי הורביץ זצ"ל, ראש ישיבת חידושי הרי"מ ושריד אחרון לאריות ישיבת מיר בליטא ובשנחאי. ירא וחרד במצוות ומדקדק בהם באופן מופלא, מלא בחדוות התורה ושמח בשמחתה.

שקידה ועמל התורה

רבי יוסף היה לאות ולמופת בכל אורחותיו, בתורה, בעבודה, בתפילה, בחסידות, בשמחה של מצווה, באהבת ישראל, ובכל מידה נכונה, אולם מעל הכל ניצבה שקידתו העצומה בעמל עיון התורה, באופן שאין למעלה הימנו.

רבי יוסף'ל' כפי שנקרא בפי אלפי תלמידיו מעריציו, היה סמל ודוגמא לשקידה ולעמל נפלא, בעיון עצום ומיוחד, באופן שאין לשערו.

מעת השכמתו בבוקר הרבה לפני הנץ החמה, ועד השעות האחרונות שבליילה, היה ניצב על עמדו, ניצב ולא יושב, ומתמיד בתורה כחשיכה כאורה, בכל עת ורגע ובכל עונה.

כל לימודו בעמידה, מטעמים שונים שאמר במשך השנים ומקבלה שהיה לו מרבו מסקרנבין, אולם נראה היה שהסיבה האמיתית היא העובדא הפשוטה שמיד שראה את הספר, שכח עולם ומלואו...

החל משנת תשי"ג, ועד לשנותיו האחרונות ממש, היה לנגד עיני תלמידיו הרבים בישיבת חידושי הרי"מ של חסידי גור-תל אביב, דמות מופת של מרביץ תורה בעמל וביגיעה, מחדש נפלא ובקי בכל ים התלמוד, התורה שעשועיו כל ימיו והיא לבדה מקור חיותו.

תלמידיו בישיבת חידושי הרי"מ, זוכרים עשרות שנים בהן התהלך אחוז שרעפים, אפוף עמקות התורה, הלך ושוב במסדרונות הארוכים וסיגריה בידו. עתים, שוכח הוא להדליקה, ולפעמים, שוכח ממנה לחלוטין בעודה בוערת, והיא מלחכת את שולי אצבעותיו עד שנכווה וממהר לזרוקה, וממשיך לצעוד במסדרונות.

לימים, חדל מלעשן, ורק הסיגריה התחלפה בעט מסוג פארקר ירוק, שאחז בידיו בעודו פוסע הלך ושוב בסוגיות בעמקות העיון. קרוב לשבעים שנה.

כשאמר הרבי הלב שמחה על ישיבת חידושי הרי"מ 'כל הקירות כאן תורהדיג', היו שפירשו בצחות, כי הכוונה כפשוטו, על המסדרונות הארוכים, חדרי המדרגות, גג הבנין

וכל פינה ופינה שבבנייני הישיבה, שר' יוסל מתהלך בו, שקוע בעיונו, אין לו בעולמו דבר מלבד תורה, והם כולם נעשים ל'בית מדרש חי'.

היו שנים, שהתמנה בחור מיוחד, אחראי להזכירו כי הגיע הטנדר הצהוב של הישיבה, להשיבו לביתו בבני ברק, ומחזה שכיח בכל יום כיצד הטנדר עומד וממתין לר' יוסל, שאץ רץ כנער במהירות, הרבה אחרי הזמן, להספיקו.

בכלל, חיוניותו וערנותו היו לשם ולתהילה, ולא היה להם אח ורע, בוודאי בגיל המופלג שזכה לו בברכת שמים, אולם כל ימיו היו שווים בכך.

גם בתפילה, הקפיד לעמוד כל ימיו, בלי לשבת כלל, עד הגיעו לגיל מאה שנה ויותר. בהתלהבות עצומה, בלהט חסידי עצור, התפלל כל התפילות בעמידה, בימים הנוראים, בשבתות וימים טובים, ובכל ימות השנה. בשנים האחרונות היו מבני שכונתו 'נאות יוסף', מזכירים שמות לתפילה אצל גאון אדיר, חסיד ישיש מלא דעת תורה ועמלה בכל ימיו.

הוא היה עבורנו דמות חיה לעובד ה' בסילודין, א חסיד, א למדן, א עובד ה' מופלג, שאין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה.

תלמידיו בשנים הקודמות, זכרו לספר כיצד היה פוסע מהתחנה המרכזית להיכל הישיבה, הספר בידיו, והוא שקוע בלימוד. לעתים בימות הגשמים, המטריה הייתה אחוזה בידיו, כשהוא שוכח כלל ועיקר לפתוח את המטריה מעל ראשו, להיות לו למגן ממטר וצינה.

בכל הגלגולים והמסעות שעבר בחייו, שיקע כל כולו בתורה הק' ולמד והגה בעומק העיון, ימים ולילות.

אף בגלות שנגחאי, לשם גלה עם ישיבת מיר המעטירה בשנות העקדה באירופה, לא נח לרגע מעמלו ועיונו העצום בתורה.

רבי יוסל סיפר לאחד מתלמידיו הקרובים כי בשנחאי שרר חום איום שכזה, עד שכאשר אחזו בידיהם דף לכתוב חידושי תורה, היו צריכים לכסות את הדף תוך כדי כתיבה, ולהשאיר פתוח רק את השורה שעסקו בה וכתבו אותה, כדי שהזיעה הניגרת מפניהם לא תמחק את מה שכתבו אך לפני דקה...

בעוצם שקידתו, היה נמשך שיעורו בישיבת חידושי הרי"מ שעות ארוכות, הרבה מעבר לזמן שהוקצב לו, והוא לא שם לב לכך.

תקופה מסויימת אף מסר את שיעוריו בימי שישי, וגם אז נמשך השיעור עוד ועוד, עד שהוצרכו להזכיר לו על כניסת השבת הקרבה וההכנות הנדרשות.

אחד הבחורים ניסה וטען אז בפניו, כי מובא בשם צדיקים שיש חשיבות מיוחדת בשינה בערב שבת פרק זמן ניכר כהכנה לשבת המלכה.

ר' יוסל לא הסכים ואמר, איני מבין בעניינים כאלו, אין לי עסק בנסתרות, אבל זאת אני יודע רק, שאלו הצדיקים שאומרים בשמם את זה, כל ימיהם היו קודש לה' ולתורתו, ובוודאי שערב שבת קודש.

במלחמתה של תורה

כל ענוותנותו של רבי יוסל, וכל הצטנעותו בצדי דרכים, נעלמו כלא היו ופרחו להם כשהיה מתווכח בכל עוזו בלימוד התורה.

הוא היה שוכח עולם ומלואו ועומד על סברתו ועל דקדוקי ההבנה, בלי שהניח פינה ופינה בסוגיא שלא הייתה נהירה, ומעולם לא קיבל שום סברא או שמועה כמובנת מאליה, יהיה מה שיהיה.

הוא לחם כארי, ועמד על טעמיו ונימוקיו, בכל עוז ועוצמה.

פעמים שהיה מזכיר בשיעורו סברות בשם גדולי האחרונים, ואחר היה מביא את דרכו ושיטת לימודו בסוגיא, באמרו כי רק דרכו זו שלו, היא הנותנת ביאור ופנים לכל הסברות בסוגיא. היא ולא שום שיטה אחרת.

על גודל עצמת גדלותו התורנית וכוחו הכביר בדקדוק הסברא, סיפר הגה"ח רבי מאיר זילברשטיין זצ"ל, שאחיו הגה"ח רבי שלמה זילברשטיין זצ"ל שמע מרבינו הבית ישראל את ההגדרה המפליגה על ר' יוסל: יוסל הורביץ הארט אזוי ווי מיין שווער. רוצה לומר: ר' יוסל הורביץ גדול וחזק בתורה, ותקיף בסברותיה, כמו חותני הגה"ק רבי יעקב מאיר בידערמאן, גאונה של פולין ומפאריה. עד כדי כך.

תלמיד מקורב ששמע את ההגדרה יוצאת בשם כ"ק הבית ישראל, ניגש ישירות לר' יוסל למחרת וישאלהו לאמר, האם אמת נכון הדבר ונאמר הביטוי המפליג מפי הבית ישראל.

[הוא היה מיוחד בכך ובגלל שהיה ענוותן ושפל ברוך, היה מסביר פנים כלפי כל בחור ובחור, שווה ומשווה עצמו לכל צעיר ומבוגר ואף לילד קט היה מאיר פניו, לכן חשו בנוח לבוא ולשאול אותו ישירות]

התחיך ראש הישיבה מאוד וסיפר בבדיחותא: זה מה שמספר ר' שלמה?! ולי עצמי אמר הבית ישראל פעמים רבות, 'נו. תראה לשלמה שאינו יודע עדיין ללמוד'... ואחר היה הבית ישראל מברר אצל ר' שלמה את סברותיו של ר' יוסל ומה השיג עליהם, ונהנה בקורת רוח מרובה.

ותיאר איך רבינו הבית ישראל היה מכבד כל צעיר יודע תורה וכל אברך שהתייגע בתורה, עד כמה התבטל כל כולו בפני הוגי תורה בטהרה, ועד כמה הוקיר והעריך את הגה"ח רבי שלמה, אלא משום שידע שדרך לימודם שונה, ור' יוסל לומד בשיטת מיר, אהב לחדד תלמידי חכמים בשמעתתא בבחינת 'תלמידי חכמים המשתבחים בידי חבירם'.

כשסיפר על כבוד התורה וחכמיה שהנחיל הבית ישראל, סיפר על שמחת נישואין, אליה הגיע הרבי לסדר קידושין, אולם מיד כשראה את הגרא"י פינקל ראש ישיבת מיר יושב בקבלת פנים, הורה לגבאי ר' יהושע נח כי היום לא יקריא את סדר הכיבודים, ובדרכו סובב שראש הישיבה דמיר יקבל את כיבוד סידור הקידושין.

ולא חלי ולא מרגיש ר' יוסל, שעצם השתתפות הבית ישראל בשמחת נישואין באותן שנים, היה מאורע נדיר ביותר וחלק מכבוד התורה שלימד והנחיל הרבי עצמו שהשתתף בה באופן חריג באמרו כי עושה כן לכבוד תורתו של 'הבחור העילוי הלמדן וירא שמים'.

כבוד התורה וצעירי לומדיה

ראינו אצלו, מלבד ההתמדה העצומה, שעוד ידובר בה בהמשך ועוד ישיחו בה דורי דורות, ראינו גם את הביטול המופלג לתורה ולומדיה.

אחרי שישים ושמונים שנות הרבצת תורה בטהרה וביגיעה, כשהיה רואה צורב מתחיל, רציני ומתייגע בלימודו, היה מכבד אותו מאוד.

אלא שר' יוסל וכבוד זה לא היה ממש 'שידוך' מתאים, הוא לא ידע איך לכבד את אותו בחור בן עליה, ומהו כבוד? היה מתיישב לידו במשך שעות ארוכות כל הסדר ואחריו..., מגלגל איתו דברים על 'רעב חיים' רשב"א וקצות, ר' חיים ורבי שמעון, וכך ימים ארוכים יום אחר יום. כך ביקש להוקירו.

פעם כשהרצה תלמיד לפניו איזו הגדרה נפלאה שראה בחידושי ר' נחום, שאל אותו מיד: מאיפה הסברא הזאת. הוא הבין שהיא אינה משלו, וכשהשיב לו, אמר בחיור: אוהו. די זאגסט מיר סברא פון מיין חברותא?! וסיפר על דרך הלימוד שלו ושל ר' נחום.

בהזדמנות נדירה, סיפר על לימודו בחברותא עם האריות של ישיבת מיר, ואף עם העילוי רבי יונה מקרפילוב, שסיפר על עמלו הנורא בתורה ויגיעתו בעומק העיון בחדוואת דשמעתא. ומאוד ביכה את אבדונו. הוא אמר שאילו היה העילוי רבי יונה מקרפילוב נשאר אחר המלחמה, היה מעמיד תורה באורח למעלה למשכיל.

בערוב ימיו ממש, בא לפניו בחור שלמד אצלו בשנים האחרונות, אולם ר' יוסל לא זכר אותו ואת שמו. (לא הכיר הרבה מהתלמידים, אולם בחור זה הסתופף רבות במחיצתו וקרוב אליו)

הבחור ניסה בכה ובכה, ציין את שמו הפרטי, משפחתו ואת מקומו, גם ניסה לומר אלו מסכתות למד אצל רבי יוסל, אולם ללא הועיל.

כשציין את שם אביו שלמד אצל רבי יוסל לפני קרוב לששים שנה, עלה ברעיונו לנסות ולהזכיר סברא שאביו אמרה בשיעור, סברא ישירה שר' יוסל שיבחה מאוד בשעתו. מיד, אורו פניו של ר' יוסל הישיש בנהרא עצומה של תורה: אה. הסברא של האמריקאי. הן וודאי. בטח שאני זוכר. לא זכר כמובן את שם התלמיד מלפני למעלה מיובל שנים, אבל את הסברא של 'האמריקאי הלמדן' זכר היטב, בחדוואת דאורייתא, והוא בן מאה שנה ומחצה.

'דרופתקי דאורייתא'

זכה רבי יוסף הלוי הורביץ זצוק"ל והתקיים בו ממש מאמר הגמרא במסכת סנהדרין על תלמידי חכמים, והיינו דאמר רבא כולהו גופי דרופתקי נינהו טובי לדזכי דהוי דרופתקי דאורייתא, וכביאור רש"י שם: אשריו למי שזכה והיה עמלו וטרחו בתורה לשון אחר דרפתקי כיס ארוך שמשימין בו מעות כל הגופין נרתקין הם לקבל ולהכניס דברים אשריו למי שזכה ונעשה נרתק לתורה.

ר' יוסל בעמל עיונו העצום, בעוצם ידיעתו כל הש"ס, ראשונים ואחרונים, ובעומק הבנתו, היה מחדש נפלא ועמוק, עד כי מעטים ידעו לעמוד על דבריו.

היה חורז בכל מקצוע בתורה שדובר עמו, ועובר מסוגיא לסוגיא, בנביעה עצומה, כמעין המתגבר ממש, בסוגיות בנזיקין, בקדשים ובנשים, שבהן שלט ממש כמונח בכיסו, ואף בסוגיות בסדר טהרות וזרעים ועוד.

פעם שמע חידוש בשם החזון איש בטהרות, ומיד אמר שמדיוק לשון פירוש המשניות על משנה אחרת בסדר טהרות, נראה כדבריו, והמשיך לדון בסוגיא (אלא שהשומע כותב השורות, כבר לא השיג עוצם עיונו...).

מעט מחידושיו ובקיאותו העצומה בכל ים התלמוד, ניסו תלמידיו בישיבה, לכתוב ולהדפיס, תוך העמדת הדברים וקיצורם, ועלה בידיהם להוציא חיבור על מסכת מכות, חיבור קטן אך חשוב, שנכתב בעמל וביגיעה רבה, אולם הינו כטיפה מהים, משום הקושי הרב לרדת לעומקן של דברים, לצמצם שיעוריו שנאמרו בהרחבה ובעומק סברותיו המופלאות.

לא תיתני ענווה דאיכא רב יוסף

פעם שמע אחד מתלמידיו, מאחד מבני משפחת הגאון הגדול רבי חיים שמואלביץ' ראש ישיבת מיר, שרבי חיים אמר לרבי יוסל, בהיותם בגלות שנגחאי כי 'למען האמת על הבחור יוסף לומר את השיעורים, אבל מה אעשה ואני חתנו של ראש הישיבה רבי אליעזר יהודא פינקל ועל כן אני נבחרתי לאמרם'.

בשמוע הבחור דברי הפלגה אלו, ניגש לר' יוסל, וסיפר לו כי שמע שכך אמר ראש הישיבה ר' חיים שמואלביץ' על כח התורה וחריפותו של ר' יוסל. ר' יוסל לא הכחיש ולא היה צריך 'למחות', הוא בטבעיות ביטל את הדבר, ואמר בשיא הפשטות שהסיפור אכן אמת, אלא שבטח ר' חיים התכוון לחזק אותו כדי שיוסיף בעמל התורה.

כשראה שהבחור מפקפק בסברת ראש הישיבה ר' יוסל, חשב כי כנראה הבחור לא יודע ולא מבין בגדלותו של רבי חיים שמואלביץ', אולי הבחור החסידי לא מספיק שמע וקרא על כוחו בתורה הק' של רבי חיים.

החל ר' יוסל, באמצע בית המדרש הגועש בלימוד, לחזור על מהלכים בסוגיא ששמע במיר ובשנגחאי מר' חיים, ביקש להסביר מי היה ר' חיים שמואלביץ' ומה רב חבלו וחלקו האדיר בתורה, אלא שר' יוסל לא יכל רק 'לחזור' על סברות, ועל כל סברא שאמר בשם ר' חיים מיד... עמד 'וביטלה', הפריך וביאר, הסביר והוכיח בראיות מש"ס וראשונים, למה כאן זה לא ייתכן ומדוע שם הסברא אינה מדויקת. הדבר היה למעלה משישים שנה אחר הגעתם משנגחאי ור' יוסל חוזר בביאור על הסברות ששמע מר' חיים שם במיר או בסין.

הבחור לא התאפק ושאל את ר' יוסל בחריפות: נו. כל סברא שהראש ישיבה מביא בשם ר' חיים, מיד מופרכת בראיות איתנות בידי הראש ישיבה, אז כנראה ר' חיים באמת ובתמים צדק שהראש ישיבה צריך לומר את השיעורים.

חיך ר' יוסל את חיוכו התורני החכם והחם ואמר: נו. וכי נראה לך שר' חיים הסכים עם הפירכות שלי, שלושה ימים רבנו והתעצמנו, אני בשלי ואולם גם הוא נותר בשלו. ולמרות שלא הסכים עמי אמר שאני צריך לומר את השיעורים. אין זאת, אלא מחמת רצונו לעודדני ולחזקני ואולי מחמת ענוותנותו. כך סיים רבי יוסף בענווה ובביטול.

אהבת רבוה"ק אליו והתקשרותו עמם

משחר טל ילדותו, היה רבי יוסל קשור לרבוה"ק מגור ודבק בהם ובדרכם.

בעודו ילד קט, קראוהו באמצע היום מבית המלמד או הת"ת אל הבית, בבשורה כי הרבי מגור האמרי אמת הגיע לבית זקיננו (או אביו) שהיה מורה הוראה חשוב ומרביץ תורה בעירו סקרנביץ.

בזכרון ילדות, תיאר בחינניות, כיצד חלף הרהור במוחו, וודאי שזקיני הוא האיש הכי תלמיד חכם בעולם. אם הרבי מגור, התלמיד חכם הגדול והרבי, חולק כבוד לזקיני, בטח שזקיני הוא התלמיד חכם הכי גדול בעולם... לימים הבנתי, כי הרבי היה מקפיד בבואו למקום לבקר בבית ה-'מורה הוראה' והרב, בשביל לחלוק כבוד לרבנים.

[אביו הגה"ח רבי יעקב פייבל הי"ד, היה תלמיד חכם וחסיד מופלג ביותר, שכל חשקו היה שיצליחו בניו בתוה"ק, והיה חביב וחשוב ביותר אצל הרבי האמרי אמת ועל הרבי הקדוש מסקרנביץ, בן עירו. הרבי הבית ישראל הזכירו שנים אחר כך בביטויים חשובים. בשנת תש"ט אחר המלחמה, פעל הבית ישראל רבות להעלות את אחותו היחידה של ר' יוסל שניצלה מהמלחמה, באמרו לחסיד ר' אברהם לייב רוזמרינ', 'דע כי בצרפת יש בת תלמיד חכם, בת של רבי יעקב פייבל הורביץ זצ"ל וצריך לפעול שתצליח לעלות לארה"ק'.]

בהיות בית אביו, קשור ואדוק אל רבינו הקדוש האמרי אמת ואל הצדיק רבי שמעון, הרבי הזקן מסקרנביץ, עיר מולדתו ובית אביו של ר' יוסל, זכה לראותו בימי חורפו, ולהתברך מפיו הק'. (הרבי מסקרנביץ נפטר לפני 96 שנה בשנת תרפ"ז)

כשרבי יוסל היה אך בן חמש, כבר היו מעייניו בתורה ולימודה בלבד, ביקש אפוא מהרבי ברכה להצליח בתורה. הרבי התרגש מהילד הקט הצועד בדרך אביו הגדול וברכו בחמימות: אם תקפיד על כיבוד אב ואם, תזכה גם להצליח בתורה וגם באריכות ימים. אחר כל המאורעות והמלחמה האיומה באירופה, התקיימו דבריו של הרבי אחת לאחת. ר' יוסל נותר כמעט יחידי מכל בית אביו הגדול ומשפחתו העניפה, י"א בנים ובנות הי"ד, האריך ימים בהפלגה ובשיבה טובה, והצליח בידיעת התורה בעיון ובבקיאות, ובהעמדתה והרבצתה למעלה משבעים שנה. והוא לפלא.

רבי יוסל כנראה היה האחרון שעוד נסע נסיעות לרבינו האמרי אמת בעיירת גור, והדבר עלה לו בקשיים רבים, כדרך הימים ההם.

רבות סיפר בערגה על הנסיעות לרבי האמרי אמת בגור. תיאר כיצד בית המדרש והרחבות שמחוצה לו היו נראים שוק סואן של עמל התורה, איך היו לומדים מכל העיירות והערים נפגשים ומפלפלים בחידושי תורה.

גם סיפר שבעצמו התארח פעם על שולחנו של הרה"ק רבי משה בצלאל, בזכות זקנו שהיה רב ומורה הוראה חשוב, כאמור, ותיאר, כיצד למרות שתקנותו הגדולה של הצדיק רבי משה בצלאל, אבל כשמישהו דיבר בלימוד הוא התערב בעוז ואמר סברתו כדרך מלחמתה של תורה (זכור, כי סיפר שבעצמו נכח במקום, ושמא אמר זאת ככלי שני).

סיפר כל הימים על ההתמדה העצומה בתורה של הרבי האמרי אמת, וחזר מפי חסידים סיפורים ששמע באמרו שאלו הדברים שצריכים לשנן וללמוד, כי אין לנו עסק בנסתרות, וצריכים לסגל מדרכי הצדיקים.

הרבי הלב שמחה, הביא ורתם לישיבת חידושי הרי"מ אריות שבחבורה והעמידם להיות מגידי שיעור וראשי מתיבתא. כך הגיע גם רבי יוסל אליה, כשהרבי הבית ישראל מקלסו ומזרז את ראשי הישיבה למהר הבאתו, בציינו את חריפותו ודרך לימודו.

יצוין, כי רבי יוסל היה היחיד שישב סמוך לשולחן הטהור והוא עודנו בחור טרם נישואיו, לבקשתו המפורשת של הבית ישראל מהגבאי ר' יהושע נח בינקה, וזאת מפאת החביבות והחשיבות שייחס לו הרבי, ולמען יגדל כבוד התורה ועמליה.

כשהיה הרבי הבית ישראל בכפר שמריהו, היה מגיע פעמים רבות לישיבת חידושי הרי"מ בדרום תל אביב ולימים בצפונה, ומקשיב מבעד החלון למלחמתה של תורה שהתחוללה בחדר שיעוריו של רבי יוסף. פעם אחת אף התייצב בפתח חדר השיעורים, אולם רבי יוסף לא שם לבו לכך דקות ארוכות, ופניו של הבית ישראל קרנו באור מיוחד.

רבי יוסל עצמו סיפר, כיצד פעמים רבות היה הרבי הבית ישראל מבקש ממנו להרצות בפניו מחידושי תורתו בסברא ובעיון, והוא היה צריך להזכיר עצמו כל הזמן, לזכור ממורא רבו וכבוד הבית ישראל שיעמוד לנגד עיניו, שלא יימשך בסוגיא ובסברות יתר על המידה, ולא יפריז בוויכוח ובנצחנות עם רבו, על אף שהרבי ממש היה מפציר שיוסיף וימשיך בעמקה של תורה.

בשנים הראשונות להרבצת תורתו בישיבת חידושי הרי"מ, היה הלב שמחה יוצא ונכנס בשעריה, נושא בעולה ודואג לה בכל העניינים. פעמים רבות, משהגיע לישיבה, היה קושר שיחה קצרה בלימוד עם רבי יוסל, שיחה בה נגלתה גם מעט מגדלותו של הרבי הלב שמחה במרחבי הש"ס. אולם היו מקרים בהם ניסה ונעמד לדבר עם רבי יוסל, אבל ר' יוסל כלל לא הבחין בו. המתין הלב שמחה כדקה ואחר עזב את המקום בחיוך, באמרו לבחור שניצב שם אך שלוש תיבות: כזה ראה וקדש !

בכל פעם שהגיע הרבי הפני מנחם לישיבת חידושי הרי"מ, נהרו פניו אל רבי יוסף וניגש אליו בשמחה, שיבח בפניו מאוד את בחורי הישיבה ואמר: ברוך השם רואים את הפירות. מתחת לכל גמרא יש קצות ורשב"א, הבחורים לומדים היטב. רבי יוסל חזר על הדברים עשרות שנים אחר אמירתם, בתחושת סיפוק ושמחה.

וימת יוסף בשיבה טובה ומופלגת, רבות עוד ניתן לכתוב על יראת שמים שלו, מידת חסידותו, דקדוק המצוות, אהבת תורה ולומדיה, קבלת ייסורין באהבה, הארת פניו וטובו, ורבות ניתן עוד להרחיב בתורתו ובמשנתו הרבצתה והעמדתה, כהנה וכהנה, מאן דמתני לית ליה שיעורא, חבל על דאבדין ולא משתכחין.

שומה עלינו לצעוד בארחותיו, ללכת בנתיבתו ויהיו הדברים לעילוי נשמתו הטהורה.